

УДК 7.012:711.552.3

UDC 7.012:711.552.3

DOI: 10.31866/2617-7951.5.2.2022.266920

ПРИНЦИПИ КОНЦЕПЦІЇ ГНУЧКОГО ОФІСУ В КОНТЕКСТІ ДИЗАЙНУ КОВОРКІНГ-ЦЕНТРУ

Юрій Легенький,

<https://orcid.org/0000-0002-6567-4730>
доктор філософських наук, професор,
Київський національний університет
культури і мистецтв,
Київ, Україна
Y.Legenkiy1949@i.ua

Ольга Школьна,

<https://orcid.org/0000-0002-7245-6010>
доктор мистецтвознавства, професор,
Київський університет
імені Бориса Грінченка,
Київ, Україна
dushaorchidei@ukr.net

Олексій Дубовий,

<https://orcid.org/0000-0003-1103-8840>
кандидат с.-г. наук, доцент,
Київський національний університет
культури і мистецтв,
Київ, Україна
aleksey_d@email.ua

PRINCIPLES OF THE FLEXIBLE OFFICE CONCEPT IN THE CONTEXT OF CO-WORKING CENTER DESIGN

Yurii Lehenkyi,

<https://orcid.org/0000-0002-6567-4730>
DSc in Philosophy, Professor,
Kyiv National University
of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine
Y.Legenkiy1949@i.ua

Olga Shkolna,

<https://orcid.org/0000-0002-7245-6010>
Doctor in Art Studies, Professor,
Borys Grynchenko
Kyiv University,
Kyiv, Ukraine
dushaorchidei@ukr.net

Oleksii Dubovyi,

<https://orcid.org/0000-0003-1103-8840>
PhD in Sciences, Associate Professor,
Kyiv National University
of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine
aleksey_d@email.ua

Анотація

Стаття присвячена розгляду концепції гнучкого офісу (The Flexible Office) як сучасного типу робочого простору, призначеного для надання різноманітних місць і способів роботи та виявленню основних дизайнерських прийомів, які застосовуються з метою реалізації концепції та філософії «гнучкості»

Abstract

The article deals with the concept of the flexible office as a modern type of workspace designed to provide a variety of places and ways to work and identifies the main design techniques used to implement the concept and philosophy of "flexibility" on the example of the interior design of the co-working cen-

на прикладі дизайну інтер'єру коворкінг-центру. **Мета статті** – виявити особливості реалізації концепції гнучкого офісу в контексті дизайну коворкінг-центру. **Методологія дослідження.** Застосовано комплекс загальнонаукових методів і методів сучасного мистецтвознавства: метод узагальнення та систематизації матеріалів з проблематики дизайну гнучкого офісу; метод системного аналізу, який посприяв дослідженню характерних особливостей дизайну гнучкого офісу як елементів єдиного цілого; метод структурно-функціонального аналізу, завдяки якому виявлено особливості гнучкого офісу як одного з найпопулярніших типів робочого простору; метод класифікації, завдяки якому встановлено та проаналізовано основні принципи концепції гнучкого офісу крізь призму дизайну коворкінг-центру. **Наукова новизна.** Теоретизовано основні тенденції дизайну гнучкого офісу; розглянуто специфіку дизайнерського підходу до формування простору коворкінг-центру як прикладу втілення основних принципів гнучкого офісного дизайну. **Висновки.** Дослідження дизайнерських підходів до формування простору коворкінг-центру засвідчило їх відповідність основним принципам гнучкого офісного дизайну – грамотній архітектурі простору, функціональній адекватності та ергономічній досконалості меблів, інклюзивності, акустиці, кондиціюванню повітря, компонентам природи, підтримці можливості зміни рівня освітлення, колористиці, спрямованій на підтримку і посилення уваги та працездатності.

Виявлено, що незважаючи на те, що в коворкінг-центрі основним типом планування є універсальний, у якому поєднано відкритий та кабінетний типи, їх дизайн передбачає дотримання концепції гнучкого офісу.

Основні елементи дизайну гнучкого офісу здійснюють величезний вплив на робочу атмосферу коворкінг-центру і використовуються дизайнерами для підтримки ефективної роботи. Ключові дизайнерські рішення з оптимізації простору коворкінг-центру відповідно до філософії гнучкого офісу, що включає адаптування до потреб резидентів та налагодження комунікацій, є основною рушійною силою робочого процесу.

The purpose of the article is to define the specifics of implementing the flexible office concept in the context of the co-working center design. **Research methodology.** A complex of general scientific methods and methods of contemporary art history are applied: generalisation and systematisation of materials on the problems of flexible office design; the system analysis method, which facilitated the study of the characteristic features of the flexible office design as elements of a single whole; the method of structural and functional analysis, which revealed features of the flexible office as one of the most popular types of working space; classification method through which the basic principles of the flexible office concept are established and analysed through the prism of the co-working centre design. **Scientific novelty.** The main trends of flexible office design are theorised; the specifics of the design approach to the formation of co-working centre space are examined as an example of the embodiment of the basic principles of flexible office design. **Conclusions.** The study of design approaches for the co-working centre space formation proved their compliance with the main principles of flexible office design – smart space architecture, functional adequacy and ergonomic perfection of the furniture, inclusiveness, acoustics, air conditioning, natural components, maintaining the possibility of changing lighting level, colouring scheme aimed at maintaining and enhancing attention and ability to work.

It is found that although the main planning type in the co-working centre is universal, combining open and cubicle types, their design suggests adherence to the concept of a flexible office.

The key elements of flexible office design have a huge impact on the working atmosphere of the co-working center and are used by designers to support efficient work. Main design solutions to optimize the co-working center space in line with the flexible office philosophy, which includes adaptation to the residents' needs and establishing communications, are the main driving force behind the workflow.

The concept of the flexible office in the context of the specifics of a co-working center supports the trend towards the transformation of activities and behavior, provides the resident

Концепція гнучкого офісу в контексті специфіки коворкінг-центру підтримує тенденцію до трансформації діяльності і поведінки, надає резиденту простір, який найкращим чином відповідає його потребам, та можливість вибору, де він хоче працювати та/або відпочивати у будь-який момент.

Дизайн коворкінг-центру формує унікальний комунікативний простір для натхнення, творчості та рефлексії засобами створення інтер'єрів, які надихають та відображають візуальні тенденції соціокультурного простору початку XXI ст. Стимулювання креативних і когнітивних патернів роботи відповідно до основних тенденцій концепції гнучкого офісу сприяє посиленню працездатності. Предметно-просторове середовище гнучкого офісу створює в коворкінг-центрі характерний емоційний стан та інтенсифікує комунікацію, стаючи одним із факторів мобілізації креативного процесу і прийняття резидентами сміливих професійних рішень.

Ключові слова:

гнучкий офісний дизайн, сучасний робочий простір, коворкінг-центр, дизайнерські рішення, інтер'єр.

with the space that best meets his needs and the ability to choose where he wants to work and/or rest at any moment.

The co-working center design forms a unique communicative space for inspiration, creativity, and reflection by creating interiors that inspire and reflect the visual trends of the socio-cultural space of the beginning of the 21st century. Stimulation of creative and cognitive work patterns following the main trends of the flexible office concept contributes to increased work capacity.

The subject-spatial environment of the flexible office creates a characteristic emotional state and intensifies communication in the co-working center, becoming one of the factors in mobilizing the creative process and enabling residents to make bold professional decisions.

Keywords:

flexible office design, modern workspace, co-working center, design solutions, interior.

Вступ **1**

З розвитком мобільних інформаційних та комунікаційних технологій концепція гнучкого офісу отримала масштабну популяризацію по всьому світу, що зумовлено зниженням витрат на об'єкт, підвищенням гнучкості та задоволеності співробітників, стимулюванням взаємодії, підвищенням креативності та ефективності діяльності персоналу та ін. Відповідно до означеної концепції, яка відома також під назвою багатопросторовий офіс, гнучкий офіс, офіс, заснований на діяльності та нетериторіальний офіс, передбачено оф-лайн присутність до 70% співробітників, які самі обирають місце виконання своєї щоденної роботи, і ділять робочі місця та робочі столи.

Завдяки довершеному дизайну офісу можна створити гнучку, здорову і продуктивну робочу культуру, в якій визнаються і використовуються цінності едності, а робота в її унікальних формах отримує належну підтримку, необхідну для професійного зростання. Дискусії на тему, який дизайн краще за все сприяє продуктивній роботі – відкритий чи закритий, посприяли розробці нового підходу – запозичення з обох стилів для гнучкого офісного простору.

Принципи, закладені в основі гнучкого простору, втілюють «гнучкий офісний дизайн» – філософію дизайну, що складається з тактичного і художнього поєднання елементів як «закритих», так і «відкритих» офісних просторів.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю виявлення особливостей реалізації гнучкого офісного дизайну на прикладі коворкінг-центру як одного з найпопулярніших на сучасному етапі розвитку суспільства робочого простору.

**Мета
дослідження**

2

Мета статті – виявити особливості гнучкого офісу як сучасного типу робочого простору, призначеного для надання різноманітних місць і способів роботи; окреслити і проаналізувати основні дизайнерські прийоми, які застосовуються з метою реалізації концепції та філософії «гнучкості», на прикладі дизайну коворкінг-центру.

**Методологія
та аналіз
джерельної
бази**

3

Застосовано комплекс загальнонаукових методів і методів сучасного мистецтвознавства: метод узагальнення та систематизації матеріалів з проблематики дизайну гнучкого офісу; метод системного аналізу, який посприяв дослідженню характерних особливостей дизайну гнучкого офісу як елементів єдиного цілого; метод структурно-функціонального аналізу, завдяки якому виявлено особливості гнучкого офісу як одного з найпопулярніших типів робочого простору; метод класифікації, завдяки якому встановлено та проаналізовано основні принципи концепції гнучкого офісу крізь призму дизайну коворкінг-центру.

На сучасному етапі розвитку суспільства все більше уваги приділяється проблемі створення сприятливих умов праці для висококваліфікованих спеціалістів, включно з комфортним, сприятливим середовищем, спрямованим на підтримку здорового фізичного та емоційного стану людини, і, відповідно посилення її працездатності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, представлених у вітчизняному науковому вимірі, засвідчує, що проблематика трансформації робочого місця в цілому та дизайну принципово нового робочого простору, відомого як «гнучкий офіс», наразі знаходиться на ранній стадії розробки. У полі зору українських дослідників опинилися лише деякі його аспекти. Наприклад, дослідженню та аналізу різних традиційних і сучасних концепцій організації офісного простору, виявленню їх переваг і недоліків, присвячена наукова стаття О. Ковальчук (2016); виявленню особливостей формування коворкінгів крізь призму можливостей використання інтелектуальних систем і технологій в організації робочого простору основних і другорядних зон просторово-функціональної організації присвячена наукова публікація І. Бірілло та Є. Богачек (2021); Розгляду дизайну

інтер'єру коворкінг-центрів у контексті створення унікальної робочої атмосфери крізь призму феномену середовищного простору та аналізу його психосоціальних, корпоративних і фізичних аспектів присвячена публікація К. Приходько (2020).

Результати дослідження **4**

Гнучкий офісний простір – це тип робочого простору, який призначений для надання співробітникам різних місць і способів роботи. Концепція гнучкого офісу, або так званого «flex office», з'явилася наприкінці 2000-х рр. у США та західноєвропейських країнах. На відміну від традиційних офісів з фіксованими та призначеними робочими місцями, працівники в гнучких офісних просторах можуть обирати зону офісу, яка краще за все підходить для типу роботи, яку вони повинні виконувати в конкретний момент.

Гнучкі робочі простори можна легко перевпорядкувати відповідно до зміни бізнес-мети, швидко збільшити або зменшити, щоб вони відповідали потребам великих чи невеликих команд. Ці види динамічних офісних просторів зазвичай призначені для використання в поєднанні з гнучкими робочими схемами, щоб надати командам свободу працювати – де, коли і як вони хочуть.

Гнучкий дизайн офісу (The Flexible Office Design), який іноді називають мультипросторовим, хот-деск, нетериторіальним, орієнтованим на діяльність або завдання – це філософія, метою якої є максимальна гнучкість, що реалізується завдяки стратегічному і творчому введенню спеціально розроблених модульних меблів, які регулюються, обладнання і технологій.

Філософія гнучких просторів не визначається самими просторами, а реалізується шляхом його використання. Завдяки гнучкості офісних просторів працівники можуть обрати ту робочу станцію, яка найбільше підходить для тієї роботи, яку йому необхідно виконати в конкретний момент. Наприклад, це може означати роботу з ноутбуком у тихому затишному місці, в якому людина може зосередитися, або використання спільного простору для спілкування з іншими співробітниками або керівництвом за чашкою кави, або віддалену роботу протягом кількох днів.

На основі дослідження особливостей просторів та їхнього впливу на продуктивність роботи в офісі, проведених світовим лідером індустрії меблевих рішень компанією «Steelcase», хорошій роботі сприяє гнучкий робочий простір, який легко змінюється відповідно до потреб людини, в якому легко давати волю уяві і творчості, а також створювати робоче середовище, яке підтримує рухливість співробітників протягом дня ("Wellbeing: A Bottom Line Issue", n.d.).

На думку закордонних дослідників Д. Майерсона та Ф. Роса, авторів монографій, присвячених аналізу організації сучасного офісу «Креативний офіс» (Myerson & Ross, 1999) та «Офіс

XXI століття: архітектура нового тисячоліття» (Myerson & Ross, 2003), «стерильні» повідомлення середовища офісу не можуть підтримувати стилі діяльності, засновані на командному підході, а також виробництво знань, високих технологій, інновацій та високоякісних послуг. Дослідники, акцентуючи, що в обліку офісів проявляється реакція, спрямована проти адміністративно-контрольного стилю, який було встановлено в XX ст., з властивим йому ігноруванням спільноти співробітників та баченням естетики роботи у вигляді монотонної діяльності, наголошують на тому, що архітектура, дизайн і технології стали нерозривно пов'язаними, посприявши безпрецедентним змінам офісних просторів на початку XXI ст. (Myerson & Ross, 1999, p. 67).

Сучасний менеджмент, який характеризується зрушенням у бік вільних способів діяльності, змусив архітекторів і дизайнерів зосередитися на просторах, які породжують творчі і когнітивні патерни роботи. Креативний офіс зміщує акценти на роботу в команді, віртуальні та мобільні технології, на актуальні концепції планування простору.

Швидкі організаційні, соціальні та технологічні зміни посприяли розвитку концепції підвищення креативності на етапах планування і проектування офісу шляхом дослідження нових моделей робочих місць. На основі механістичних моделей сучасного офісу XX ст., у перші десятиліття XXI ст. виникають нові просторові, організаційні та матеріальні явища, стилі, тенденції, орієнтовані на спільну роботу та вимоги підвищення мобільності робочої сили в сучасних умовах.

Варто зауважити, що на сучасному етапі розвитку проектування офісних приміщень деякі аспекти концепції гнучкого офісу отримали поширення в коворкінг-центрах, незважаючи на принципові відмінності між гнучким простором і коворкінгом:

- терміни оренди (в коворкінг-центрі можна зарезервувати робоче місце з погодинною, щоденною або щотижневою оплатою, а в гнучкому просторі – від одного місяця і більше);
- планування кухонних приміщень (у гнучких просторах зазвичай є виділені кухонні зони, а в коворкінг-центрі – спільні кухні);
- відсутність у гнучкому просторі адміністратора у вестибюлі;
- офісні меблі та обладнання (повноцінне облаштування коворкінг-центру меблями, телефонними і високошвидкісними інтернет-системами);
- наявність у гнучкому просторі можливостей для формування корпоративної культури;
- можливість зарезервувати в гнучкому просторі постійне місце, кабінет або конференц-зал.

Продуктивність роботи резидентів коворкінг-центру залежить від робочого середовища, яке позитивно впливає на здоровий фізичний та емоційний стан людини, оскільки є для неї комфортним та приязним. Робочий простір є оптимальним, коли дає людині можливості працювати відповідно до своїх особливостей, легко змінюватися відповідно до потреб людей, коли в ньому легко експериментувати, давати волю уяві і творчості, переходити від індивідуальної роботи до співробітництва, для якого існує ціла палітра місць та спеціальних зон.

На думку сучасних закордонних дослідників, ступінь успіху в інтелектуальній сфері, виробництво та ефективність праці персоналу залежать більшою мірою від ергономічних та дизайнерських факторів, ніж від технічних (Myerson & Ross, 1999, p. 109).

Оскільки нові ідеї народжуються у процесі комунікації, як правило, під час роботи в невеликих групах, організація простору коворкінг-центру враховує цей факт. Ключове значення набуває створення робочого місця з дизайном, який підтримує індивідуальну і колективну роботу водночас.

На сучасному етапі фізичне і культурне середовище впливає на людину та її креативність, відповідно, надзвичайно важливим є створення просторів для стимулювання творчості та збільшення ефективності праці, оскільки наразі як ніколи робоче середовище пов'язане з досягненням результатів (Groves et al., 2010, p. 52).

Дизайнерські рішення гнучкого офісу в коворкінг-центрі сприяють підвищенню настрою, зацікавленню, зменшенню стресових відчуттів, підвищують мотивування.

Спроекований відповідно до принципів ергономічного дизайну коворкінг-центр забезпечує формування у людей оптимального емоційного стану, сприяє продуктивній діяльності, створює умови для відпочинку і релаксації, підтримує хороший настрій.

Розробка дизайн-технологій наразі відбувається за кількома напрямками. З метою створення функціонально адекватних і технічно оснащених приміщень коворкінг-центру враховуються такі фактори:

- грамотна архітектура простору;
- акустика;
- кондиціонування повітря;
- освітлення;
- кольори (підтримки та посилення уваги, рівня енергії, спокою).

Основною тенденцією гнучкого офісного дизайну коворкінг-центру є використання натуральних матеріалів, оскільки вибір конкретного коворкінг-простору резидентом залежить в тому числі і від рівня так званого «здорового довкілля» – ви-

користання нетоксичних матеріалів, натуральних барвників, незначної кількості хімічних речовин тощо (Otto, 2014).

Сучасний коворкінг-центр, з його технологіями, високим рівнем спільної роботи та проектними групами співробітників однієї компанії, незважаючи на стрімке зменшення ряду структурних елементів (стін, нефункціональних коридорів та ін.), як і раніше пропонує такі зони, як кабінети, приймальні, переговорні та місця для релаксації. Відповідно до специфіки коворкінгу, оптимальною для нього є концепція умовно «відкритого» офісу, в якому передбачено зонування простору за допомогою скляних або комбінованих офісних перегородок, які дозволяють розділити або об'єднати різні частини коворкінг-простору, а також меблів або візуальних методів розділення простору на робочі зони, зони спілкування та відпочинку (світло, колір та ін.) використання пересувних стін сприяє збільшенню або зменшенню простору всередині приміщень (наприклад, «Bazis coworking» у Києві).

Важливим аспектом у коворкінг-центрі є підтримка можливості зміни рівня освітлення, контроль рівня шуму. У деяких випадках використовується оригінальне рішення освітлення приміщень завдяки точковим світильникам, використанню методу комбінованого кольорового освітлення, сенс якого полягає в тому, що в різних частинах інтер'єру використовуються різноманітні кольорові промені – це створює своєрідний театральний ефект. Зазвичай на стінах використовується спеціальне покриття, яке відбиває кольорові промені і спрямовує їх у певну зону, наприклад, у зону відпочинку або в лофт-зону.

Значна увага приділена впливу світла на формування атмосфери інтер'єру коворкінг-центру. Використання таких «важких» і «холодних» матеріалів, як граніт, сталь та скло, компенсується забезпеченням доступу денного світла та приємним видом на вулицю завдяки величезним вікнам, які зазвичай займають всю зовнішню стіну, оскільки наявність денного світла та вікон, сприяючи активному і пасивному контакту з природою, позитивно впливає на самопочуття резидентів (наприклад, «tceh rodol», «tceh – office space club» у Києві).

Живі системи та компоненти природи є нескінченним джерелом впливу на сенсорні відчуття – щоб протягом дня почуття резидентів коворкінг-центру не пригнічувалися і не втрачалася здатність сприйняття, в кожному приміщенні передбачена візуальна стимуляція та помірний вплив візуальної складності навколишнього середовища, наявність матеріалів, які оживляються в свідомості людини через чуттєвий досвід – тактильні відчуття, візуальні зміни, колір, приємні звуки та запахи (наприклад, лаунж-зона «Creative State of Arsenal», зона відпочинку в «Coworking #PeremohaOffices», Київ).

Сучасні коворкінг-центри передбачають наявність приладів, які автоматично регулюють умови навколишнього середовища – вологи повітря, температури, подачі повітря, освітлення та ін., що сприяє підвищенню працездатності.

Колір в інтер'єрі коворкінг-центру зазвичай застосовується дизайнерами з метою формування заспокійливої атмосфери (як правило, використовуються м'які кольорові відтінки, наприклад, світло-зелений, блакитний, рожевий та ін.). Використання кольору, засноване на психологічних реакціях, а не особистих перевагах, що залежить від культурної приналежності резидента, необхідне для того, щоб досягти бажаної поведінки та самопочуття. Варіювання використання кольору в коворкінг-центрі використовується як метод проектування для зміни характеру простору.

Важливим аспектом дизайну сучасного коворкінг-центру в контексті філософії гнучкого офісу, є інклюзивність, яка передбачає наявність:

- широких відкритих просторів, якими можна переміщуватися легко і безперешкодно;
- елементів, які зменшують реверберацію звуків, такі як килими та книги/журнали;
- закруглених кутів та скляних вікон для полегшення передачі зорової інформації;
- правильного освітлення.

Окремим завданням, яке вирішують дизайнери коворкінг-центрів є акустичний дизайн, актуальність якого зумовлена передусім необхідністю проблематики витікання інформації. Це зумовлює необхідність правильного проектування перекриття стін, вибору матеріалів із властивістю шумопоглинання, створення певного рельєфу стін, колон та ін.

Меблі у кожному конкретному коворкінг-центрі повинні відповідати конкретним вимогам, сформованим згідно зі специфікою напряму діяльності резидентів та робочою етикою. На першому плані, відповідно до специфіки гнучкого офісу, знаходиться функціональна адекватність та ергономічна досконалість меблів (Cosmi et al., 2008). Гнучкі приватні робочі зони коворкінг-центру (наприклад, кабінети для командної роботи та/або переговорні), обладнані столами на колесах, сприяють зміні організації простору відповідно до роботи, яка виконується – від «мозкових штурмів» і групових проєктів до проведення лекцій чи семінарів (наприклад, «Coworking Platforma Art-Zavod», Київ). Пластична простота дизайнерських меблів сучасних коворкінг-центрів пояснюється прагненням до раціональності конструкцій меблів та обладнання, а також є закономірною реакцією на актуальну протягом минулого періоду тенденцію до підкресленої анатомічності, пластичної ускладненості меблів,

що вступала в протиріччя з геометричною простотою іншого обладнання робочого місця.

Простір між робочими зонами коворкінг-центру позиціюється як простір для спонтанних неформальних комунікацій за допомогою наявних меблевих та ІТ-рішень. Обмін ідеями в процесі спілкування резидентів у коворкінг-центрі відбувається не лише в конференц-залах або в зоні відпочинку, але й в ігровій зоні, лофт-зоні, лобі-барі, кухні та ін.

Спільний робочий простір коворкінг-центру включає зокрема м'які зони та робочі кафе, оскільки в них підтримуються різні форми роботи, в тому числі завдяки мобільності ноутбуків та мережі Wi-Fi.

**Наукова
новизна та
практична
значимість
дослідження**

5

Стаття окреслює особливості дизайнерських підходів до створення інтер'єру коворкінг-центру відповідно до специфіки концепції гнучкого офісу.

Висновки

6

Дослідження дизайнерських підходів до формування простору коворкінг-центру засвідчило їхню відповідність основним принципам гнучкого офісного дизайну, якими є грамотна архітектура простору, функціональна адекватність та ергономічна досконалість меблів, інклюзивність, акустика, кондиціонування повітря, компоненти природи, підтримка можливості зміни рівня освітлення, колористика, спрямована на підтримку і посилення уваги та працездатності.

Основні елементи дизайну гнучкого офісу здійснюють величезний вплив на робочу атмосферу коворкінг-центру і використовуються дизайнерами для підтримки ефективної роботи. Ключові дизайнерські рішення з оптимізації простору коворкінг-центру відповідно до філософії гнучкого офісу, що включає адаптування до потреб резидентів та налагодження комунікацій, є основною рушійною силою робочого процесу.

Концепція гнучкого офісу в контексті специфіки коворкінг-центру підтримує тенденцію до трансформації діяльності і поведінки, надає резиденту простір, який найкращим чином відповідає його потребам, та можливість вибору, де він хоче працювати та/або відпочивати в будь-який момент.

Дизайн коворкінг-центру формує унікальний комунікативний простір для натхнення, творчості та рефлексії засобами створення інтер'єрів, які надихають та відображають візуальні тенденції соціокультурного простору початку ХХІ ст. Стимулювання креативних і когнітивних патернів роботи відповідно до основних тенденцій концепції гнучкого офісу сприяє посилен-

ню працездатності. Предметно-просторове середовище гнучкого офісу створює в коворкінг-центрі характерний емоційний стан та інтенсифікує комунікацію, стаючи одним із факторів мобілізації креативного процесу і прийняття резидентами сміливих професійних рішень.

Список бібліографічних посилань

- Бірілло, І., & Богачек, Є. (2021). Інтелектуальні системи та технології у формуванні простору коворкінгу. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*, 4(2), 210–225. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.4.2.2021.246841>
- Ковальчук, О. І. (2016). Сучасні концепції організації офісного простору. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*, 4(76), 106–113.
- Приходько, К. О. (2020). Специфіка інтер'єру середовища сучасних коворкінг-центрів. *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство*, 43, 197–203.
- Cosmi, F., Hoglevina, M., & Giavon, A. (2008). Design Parameters Influence on Office Chairs Comfort. *Bulletin of Applied Mechanics*, 4(16), 123–128.
- Groves, K., Knight, W., & Denison, E. (2010). *I Wish I Worked There!: A Look Inside the Most Creative Spaces in Business*. Wiley.
- Myerson, J., & Ross, Ph. (1999). *The Creative Office*. Laurence King.
- Myerson, J., & Ross, Ph. (2003). *The 21st Century Office: Architecture for the New Millennium*. Rizzoli New York.
- Otto, B. K. (2014). *Sustainable Office Design: Unlocking Performance & Productivity* [White paper]. Morgan Lovell. https://www.academia.edu/23166430/sustainable_office_design?sm=b
- Wellbeing: A Bottom Line Issue*. (n.d.). Steelcase. <https://www.steelcase.com/eu-en/research/articles/wellbeing-a-bottom-line-issue/>

References

- Birillo, I., & Bohachek, Ye. (2021). Intelktualni systemy ta tekhnolohii u formuvanni prostoru kovorkinhu [Intellectual Systems and Technologies in the Coworking Space Organization]. *Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 4(2), 210–225. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.4.2.2021.246841> [in Ukrainian].
- Cosmi, F., Hoglevina, M., & Giavon, A. (2008). Design Parameters Influence on Office Chairs Comfort. *Bulletin of Applied Mechanics*, 4(16), 123–128 [in English].
- Groves, K., Knight, W., & Denison, E. (2010). *I Wish I Worked There!: A Look Inside the Most Creative Spaces in Business*. Wiley [in English].
- Kovalchuk, O. (2016). Suchasni kontseptsii orhanizatsii ofisnoho prostoru [Modern Concepts of Office Space Planning]. *Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade. Series "Economic Sciences"*, 4(76), 106–113 [in Ukrainian].
- Myerson, J., & Ross, Ph. (1999). *The Creative Office*. Laurence King [in English].
- Myerson, J., & Ross, Ph. (2003). *The 21st Century Office: Architecture for the New Millennium*. Rizzoli New York [in English].
- Otto, B. K. (2014). *Sustainable Office Design: Unlocking Performance & Productivity* [White paper]. Morgan Lovell. https://www.academia.edu/23166430/sustainable_office_design?sm=b [in English].
- Prykhodko, K. O. (2020). Spetsyfika interieru seredovyshcha suchasnykh kovorkinh-tsentriv [Interior Design Key Features for Modern Coworking Centre Environment]. *Bulletin of KNUKіM. Series in Arts*, 43, 197–203 [in Ukrainian].
- Wellbeing: A Bottom Line Issue*. (n.d.). Steelcase. <https://www.steelcase.com/eu-en/research/articles/wellbeing-a-bottom-line-issue/> [in English].